

BIJLAGE

Positiebepaling Vormgevingsbeleid

1. inleiding

Na de Raad voor Cultuur komt ook de Tijdelijke commissie vormgeving tot de conclusie dat de uitgangspunten van het beleid op het terrein van de vormgeving aan een fundamentele herformulering toe zijn. Vrijwel alles om ons heen is ontworpen: systemen, diensten en producten voor binnen en buiten, voor openbare en private ruimtes, voor fysieke en virtuele omgevingen. Vormgeving stelt de burger in staat zich te onderscheiden, verleent herkenbaarheid, functionaliteit, gebruiksgemak en gebruiksplezier. Vormgeving biedt bij uitstek kansen voor synergie met beleidsdoelstellingen op andere maatschappelijke terreinen, zoals ruimtelijke ordening, ouderenbeleid, beleid op het gebied van veiligheid, milieu en duurzaamheid, onderwijs, exportbevordering enz. Tegelijkertijd verandert het designveld in hoog tempo onder invloed van maatschappelijke, economische, culturele en met name technologische ontwikkelingen. Het veld wordt internationaler, gevarieerder, gedifferentieerder en meer multidisciplinair.

Vanuit het bestaande vormgevingsbeleid dat gekenmerkt wordt door een culturele invalshoek, is niet adequaat op deze ontwikkelingen en verbreding van het veld gereageerd. Tot op heden is het beleid voornamelijk aanbodgestuurd ingezet. Het zwaartepunt lag in het stimuleren en faciliteren van een aanbod aan kwalitatief hoogwaardige producten. Bovendien is het huidige beleid voornamelijk geënt geweest op het beeldende kunstbeleid met het daarbij behorende instrumentarium.

2. herziene beleidsdoelstelling

Om de betekenis van de vormgevingssector volledig tot zijn recht te laten komen en de efficiency van het beleid te verhogen, zal de algemene doelstelling van het vormgevingsbeleid verbreed moeten worden. De inzet van het beleid verschuift naar het stimuleren van de positieve bijdrage die vormgeving kan leveren aan welvaart en welzijn binnen de Nederlandse samenleving. Niet de autonome kant van het ontwerp maar de opdracht-gerelateerde kant van het ontwerpen is voortaan richtingbepalend.

Overeenkomstig het advies van de commissie vormgeving luidt de algemene doelstelling als volgt :

'de realisatie van het economische, maatschappelijke en culturele potentieel van design in Nederland'.

Dit betekent dat het beleid omgebogen wordt van aanbod naar vraaggestuurd.

Operationalisatie van de algemene doelstelling zal plaatsvinden door concentratie op onderstaande vier subdoelstellingen:

- versterking van de beleidsregie bij de overheid en in het veld
- verbetering van de aansluiting van de praktijk op productie- en distributiekkanalen
- versterking van de infrastructuur op strategische onderdelen
- behoud, ontsluiting en onderbrengen van het erfgoed en bevordering van de bijbehorende kennis.

Bovenstaande doelstelling en uitwerking leggen het zwaartepunt bij vormgeving in relatie tot andere maatschappelijke sectoren. Uiteraard blijft de infrastructuur t.b.v. de autonome vormgeving een aandachtspunt in het overheidsbeleid. Ook daar zal bezien moeten worden of de infrastructuur op onderdelen versterkt dan wel aangepast moet worden.

3. uitwerking

De vormgevingssector vertoont enkele intrinsieke kenmerken die de realisatie van deze algemene doelstelling belemmeren. Tot die kenmerken horen onder andere de kleinschaligheid van de bedrijven en het gebrek aan samenhang in de steeds wisselende netwerkjes van personen, organisaties, bedrijven en instellingen. In die netwerken is geen instelling aan te wijzen die gezichtsbepalend is voor de sector. Dit laatste is onder meer debet aan de gebrekkige bekendheid van de

verworvenheden van de sector bij andere dan de 'eigen' culturele achterban. Tegelijkertijd horen genoemde kenmerken ook tot de sterke kanten van de sector, vanwege de grote mate van flexibiliteit, inhoudelijke gerichtheid en persoonlijke betrokkenheid waarmee op ontwikkelingen gereageerd kan worden.

Met het gegeven 'dat de sterkte van de sector tevens zijn zwakte is' als uitgangspunt blijkt uit het advies dat een nieuwe organisatievorm dringend gewenst is. In plaats van een nationaal instituut dat een aantal taken en activiteiten centraliseert, is een dynamische, flexibele organisatie nodig die het sectoraal netwerk activeert en organiseert. De commissie komt met de aanbeveling om een kleinschalig en slagvaardig platform met een ondersteunend bureau op te zetten. In ruggespraak met de sector zorgt het platform voor de nodige coördinatie, profilering en regie binnen de netwerken. Het platform zal op de afzonderlijke deelgebieden zijn eigen draagvlak in de sector moeten creëren. Hij weet samenwerkingsverbanden in de infrastructuur te bewerkstelligen en verbindingen te leggen met andere maatschappelijke sectoren.

Het is de bedoeling dat de nieuwe organisatie voldoende armslag krijgt om binnen een periode van vier/vijf jaar een inhaalslag te maken. Daartoe is voorzien in een activiteitenbudget dat het platform ter beschikking staat om kansrijke initiatieven te stimuleren. Het gaat hier niet om een fondsconstructie, waarbij op basis van een regeling wordt gereageerd op subsidie-aanvragen. Het is de bedoeling dat het platform actief projecten entameert en belangrijke initiatieven in het veld meefinanciert. Het platform wordt in deze gecontroleerd door bestuur en - administratief - door het ondersteunend bureau.

In de loop van de pilotfase van vier/vijf jaar moet duidelijk worden met welke instrumentarium de sector uiteindelijk het best gediend is en welke schakels in de sectorale infrastructuur blijvend versterking behoeven. Tevens moet dan het draagvlak verbreed zijn naar andere maatschappelijke en economische beleidssectoren en de vormgevingsector zelf een duidelijke positie en identiteit ingenomen hebben.

In functies vertaald heeft de nieuwe organisatie de volgende functies te vervullen:

- a. Het platform zal als bemiddelaar, aanjager en stimulator van pilotprojecten in het veld optreden. De organisatie kan daarbij pro-actief optreden. De aandacht zal specifiek gericht zijn op ontwikkelingen die zich op het grensvlak met andere sectoren en op nieuwe beleidsterreinen afspelen. Versterking van de samenhang in het netwerk evenals afstemming binnen het overheidsbeleid - van rijks- tot gemeenteniveau - zal speciale aandacht vergen.
- b. Het platform en bureau zullen moeten zorgen voor informatievoorziening en adviezen aan de vragende partijen (ondernemers, overheden, diensten) als ook aan de beroepsgroep zelf. Het bureau zal zich moeten toeleggen op verzameling van te hiervoor benodigde kennis- en de toegankelijkheid daarvan.
- c. Er zal gewerkt moeten worden aan de promotie van de Nederlandse vormgeving op nationaal en internationaal niveau. Zichtbaarheid, beschikbaarheid, waarde en betekenis van vormgeving zal breder onder de aandacht van producenten en consumenten gebracht moeten worden.
- d. Tot slot ligt er een taak om de kennis over het vak zelf te verdiepen. Daartoe hoort aandacht voor de historie van het vak en het beheer en behoud van collecties. Daartoe behoort ook aandacht voor de bestaande vormgeversopleidingen teneinde deze te optimaliseren en af te stemmen op de actuele ontwikkelingen in het veld.

4. budget

Voor de opzet van het nieuwe vormgevingsbeleid is vanaf 2002 jaarlijks een budget van EUR 1,4 mln (NLG 3 mln). Dat is EUR 443.780 (NLG 1 mln) minder dan de voorstellen die door de commissie zijn uitgewerkt. Bij de verdere uitwerking van de personele formatie van het platform en het bureau zal meer duidelijkheid komen, waar zich knelpunten voordoen. Zoals het er nu naar uitziet, is het volume van het activiteitenbudget niet toereikend om binnen alle

aandachtgebieden tegelijkertijd met de ondersteuning van initiatieven te kunnen beginnen. Prioritering en fasering zal nodig zijn. Dit zal in de opdracht aan de kwartiermaker meegenomen moeten worden. De huisvestingskosten komen ten laste van de gemeente Amsterdam.

5. operationeel netwerk

Het platform zal structurele en incidentele samenwerkingsverbanden aangaan met uiteenlopende partijen. Voor de hand liggend zijn dat de verschillende ministeries : OCW, VWS, Verkeer & Waterstaat, VROM, EZ, BZ en BuiZa en hun uitvoerende organen zoals Senter, de regionale Syntens bureaus, Novem enz. En verder met

de werkgeversorganisaties VNO, MKB e.a.

de beroepsorganisaties BNO, VES, BNI, NVK, DesignLink en de Federatie;

de kunstvakonderwijsinstellingen en werkplaatsen;

de Design Management Council;

Young Designers & Industry, Doors of Perception. Droog Design, Mediamatic

de diverse fondsen : Mondriaan Stichting, Fonds voor Beeldende Kunsten,

Bouwkunst en Vormgeving, Stimuleringsfonds voor Architectuur

de Stichting Kunst in Openbare Ruimte en Architectuur Locaal

de gemeenten en provincies en specifiek met lokale initiatieven op het gebied van vormgeving

